

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/209/2017
Identifikačné číslo spisu:	1106207901
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2018
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1106207901.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne ZACHEM, a. s. Strážske, so sídlom v Michalovciach, Námestie osloboditeľov 70, proti žalovanej P. F. I., súdnej exekútorke v B., I. XX, zastúpenej splnomocnenkyňou Advokátska kancelária Mandzák a spol., s.r.o., so sídlom v Bratislave, Zámocká 5, o 33.204,31 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 26C/124/2006, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. februára 2017 sp. zn. 9Co/599/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“) svojím vyššie označeným uznesením zrušil rozsudok Okresného súdu Bratislava I (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“ a spolu s odvolacím súdom tiež „nižšie súdy“) z 29. októbra 2013 č. k. 26C/124/2006 - 324 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Takto zrušeným rozsudkom súd prvej inštancie žalobu žalobkyne o zaplatenie 33.204,31 € titulom bezdôvodného obohatenia zamietol a žalobkyni uložil povinnosť žalovanej „nahradíť trovy“ (správne „zaplatiť náhradu trov“) konania vo výške 1.991,50 € a trovy právneho zastúpenia 7.800,82 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Odvolací súd usúdil, že rozsudok súdu prvej inštancie je založený na nesprávnom právnom posúdení veci, keď nesúhlasil s jeho názorom, že žalovaná nie je pasívne legitimovaná v konaní o náhradu škody spôsobenej pri výkone exekučnej činnosti. Takýto záver nepovažoval s poukazom na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „ústavný súd“) II. ÚS 165/2012 a IV. ÚS 607/2017 za vecne správny, keďže zodpovednosť exekútorke je upravená dvomi predpismi a to Exekučným poriadkom (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti /Exekučný poriadok/ a o zmene a doplnení ďalších zákonov, v znení neskorších zmien a doplnení) a zároveň (ako zodpovednosť štátu s následným právom regresu voči

exekútorovi) aj zákonom č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (taktiež v znení neskorších zmien a doplnení), pričom závisí od poškodeného, ktorou cestou sa bude domáhať náhrady škody. Keďže v dôsledku takeého posúdenia súd nevykonával navrhnuté dôkazy, tým znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (bez možnosti nedostatkov napraviť odvolacím súdom, s poukazom na potrebu zachovania dvojinstančnosti konania). Prvoinstančnému súdu zároveň uložil skúmať predpoklady zodpovednosti za škodu spôsobenú exekútorom v zmysle § 33 Exekučného poriadku pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej z poverenia súdu podľa osobitného predpisu.

2. Proti takémuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná (ďalej tiež „dovolateľka“) s návrhom na zrušenie dovolaním napádaného rozhodnutia a vrátenie veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila ustanovením § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z., dnes už v znení aj zákona č. 87/2017 Z. z., ďalej tiež len „C. s. p.“). K porušeniu práva na spravodlivý proces malo dôjsť tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prekvapivé, keď odvolací súd založil svoje rozhodnutie na právnej argumentácii, ktorá bola v rozpore s jeho predchádzajúcim rozhodnutím s poukazom na § 382 C. s. p. a nedostatočne sa vysporiadala s dôkazmi, predloženými v konaní. Aplikoval tiež ustanovenie § 33 Exekučného poriadku (s poukazom na §§ 29 až 194 Exekučného poriadku), v znení do 31. marca 2017, ktoré doposiaľ použité nebolo, čím aplikoval nové právne normy a to bez toho, aby stranám umožnil pred ich aplikáciou vyjadriť sa k nim, a tým im zasiahol do práva na spravodlivý súdny proces a znemožnil i jej (dovolateľke) uskutočňovať jej patriace procesné práva. Dovolateľka poukázala na čl. 2 ods. 2 C. s. p., podľa ktorého má Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako najvyššia súdna autorita dbať na základe vlastnej rozhodovacej činnosti o jednotný výklad a jednotné používanie zákonov a ďalších predpisov. Podľa dovolateľky sa rozhodnutie odvolacieho súdu napriek zrušujúcemu výroku obsahovo ponáša na rozhodnutie zmeňujúce, keďže vo svojom závere sa odkláňa od rozhodnutia súdu prvej inštancie s usmernením na ďalší postup v konaní, čím v zásade dochádza k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa tak prekvapivo odklonil nielen od konštantnej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu, ale dokonca i od svojho rozhodnutia bez toho, aby poskytol stranám sporu možnosť vyjadriť sa k aplikácii nových právnych úvah pred vydaním rozhodnutia. Napokon dovolateľka považuje odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu za nedostatočné a jeho zmatečnosť spočíva v tom, že z neho nie je zjavné, v akých súvislostiach odvolací súd uvažuje o zodpovednosti exekútorky za škodu (poukazujúc na ustálenú prax najvyššieho súdu i ústavného súdu, reprezentovanú rozhodnutiami sp. zn. 4 Cdo 171/2005, I. ÚS 241/07 a IV. ÚS 115/03), z ktorých vyplýva povinnosť všeobecného súdu odôvodniť rozhodnutie jasne a zrozumiteľne nielen pre súd, ale aj pre účastníka konania, ktoré sa zaoberá relevantnými námietkami a návrhmi účastníka konania a v rozhodnutí sa s nimi vypořádava.

3. Žalobkyňa navrhla dovolanie žalovanej odmietnuť alebo zamietnuť, nesúhlasiac s interpretáciou dovolaním napádaného rozhodnutia žalovanou a majúci za to, že dôvody dovolania uvádzané žalovanou nespochybňujú vecnú správnosť napádaného rozhodnutia a v dovolaní uplatnená argumentácia nie je spôsobilá vyvolať následky, ktoré žalovaná v dovolaní požaduje. Ani námietka zmatečnosti rozhodnutia spočívajúca v nedostatočnom odôvodnení nie je dostatočne odôvodnená, keď dovolateľka neuvádza, ktorá časť odôvodnenia a prečo nie je riadne odôvodnená, preto ide len o paušálnu námietku bez opodstatnenia. Žalobkyňa má za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza zo správneho právneho posúdenia veci v súlade s ustálenou judikatúrou (odkaz na nález ústavného súdu II. ÚS 165/2012) a je i v súlade s právom strán na spravodlivý proces.

4. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolacie konanie bolo začaté dovolaním naň oprávnenej strany (§ 424 C. s. p.), prejednal vec bez pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie v tomto prípade nemožno považovať za prípustné a je potrebné ho odmietnuť.

5. Prípustnosť dovolania všeobecne upravuje ustanovenie § 419 C. s. p., podľa ktorého proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Pokiaľ zákon výslovne

neuvádza, že dovolanie je proti nejakému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Jednotlivé prípady prípustnosti dovolania sú vymenované neskôr v ustanoveniach §§ 420 a 421 C. s. p. (podľa toho, či má ísť o dovolanie pre tzv. zmätočnosť alebo dovolanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci). Právo domôcť sa nápravy chýb v postupe, v konaní, či v rozhodnutí súdu nižšej inštancie na vyššej súdnej inštancii, teda právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo môže byť zaručené len, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých možno rozhodnúť o veci samej. Pravidlá procesných podmienok platia aj pred dovolacím súdom (bližšie v I. ÚS 4/2011). Dovolací súd tak nie je tretou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti v jednotlivých ustanoveniach C. s. p. upravujúcich dovolacie konanie.

6. Dovolanie v prejednávanej veci bolo podané z dôvodu uvedeného v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p., teda pri jeho nasmerovaní proti uzneseniu odvolacieho súdu s uplatnením tvrdenia, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Za zmätočnostnú vadu v zmysle takéhoto ustanovenia označila dovolateľka jednak prekvapivosť uznesenia odvolacieho súdu (v podstatnom sa odchyľujúceho od jeho skoršieho rozhodnutia v rovnakej veci), ako aj jeho nepreskúmateľnosť - túto majúcu spočívať v nedostatočne ozrejmenej súvislostiach úvah odvolacieho súdu o zodpovednosti exekútorky za škodu spôsobenú žalobkyni.

7. V prvom rade bolo potrebné však posúdiť, či v prípade dovolaním napádaného rozhodnutia ide o rozhodnutie uvedené v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p., teda o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, keďže len v takom prípade môže dovolací súd pristúpiť k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky o existencii namietanej procesnej vady konania.

8. Občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu na svojom zasadnutí 26. apríla 2017 prijalo na uverejnenie v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej tiež len „Zbierka“) o. i. uznesenie najvyššieho súdu z 19. januára 2017 sp. zn. 3 Cdo 236/2016. Právna veta takéhoto rozhodnutia (uverejneného ako R 19/2017) znie: „Dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku“.

9. So zreteľom k takémuto rozhodnutiu, ak sa dovolaním napáda rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ C. s. p. irelevantné (právne bezvýznamné), či došlo k procesnej vade namietanej dovolaním.

10. Aj v prejednávanej veci žalovaná dovolaním napádala uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd nemá dôvod prečo ustupovať od názoru, podľa ktorého uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, teda uznesenie majúce charakter procesného a konanie (ako celok) nekončiaceho rozhodnutia, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej (nakolko sa ním odvolací súd kategoricky a s konečnou platnosťou nevyslovil v prospech dôvodnosti požiadavky nastolenej žalobou ani v prospech jej významového protikladu). Rozhodnutím odvolacieho súdu v intenciách náveta § 420 C. s. p. (vo veci samej) takto môže byť len rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdí, alebo ho zmení. Vzhľadom na práve uvedené nie je možné ani dovolaním v prejednávanej veci napádané rozhodnutie odvolacieho súdu považovať rozhodnutie, ktorým sa konanie vo veci samej končí, o to viac, že v dôsledku vrátenia veci na ďalšie konanie, vec nie je ani právoplatne skončená a súd prvej inštancie o nej bude znovu konať a rozhodovať. Zrušením hoc aj meritórneho rozhodnutia súdu prvej inštancie (rozsudku) odvolacím súdom zásadne nemôže dôjsť k porušeniu práv strán sporu v miere predpokladanej zákonom (s výsledkom v podobe zásahu do práva na spravodlivý

proces), pretože konanie v dôsledku rozhodnutia súdu druhej inštancie má pokračovať a v takto pokračujúcom konaní majú strany možnosť uplatňovania všetkých im prináležiacich procesných práv (vrátane prípadnej obrany voči postupom súdov, ktorými sa do takýchto práv alebo i len niektorého z nich zasahuje).

11. K dovolateľkou namietanej nepreskúmateľnosti rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia možno na dôvažok uviesť len, že prípad výskytu takejto vady síce možno (i keď len výnimočne) kvalifikovať za nesprávny procesný postup spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to môže mať za následok porušenie práva na spravodlivý proces (v tejto súv. por. stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, uverejnené v Zbierke pod R 2/2016), v prejednávanej veci ale ani o taký prípad (odhliadajúc na tomto mieste od povahy napádaného rozhodnutia odvolacieho súdu) nešlo. Dovolaním napádané rozhodnutie totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Odvolací súd vysvetlil nedostatok v rozhodnutí súdu prvej inštancie, v čom spočíva nesprávnosť (neúplnosť) právneho posúdenia veci a právnu kvalifikáciu následku takého nedostatku, ktorým je zrušenie rozhodnutia s tým, že usmernil súd prvej inštancie vo vzťahu k jeho ďalším postupom v konaní, ktorým je vykonanie ďalšieho dokazovania. Preto ani v prípade, ak by nešlo o zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, by z tohto argumentu prípustnosť dovolania nebolo možné vyvodiť.

12. Žalovanou uplatneným dovolacím dôvodom, spočívajúcim v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom, sa dovolací súd nemohol zaoberať, pretože tento dovolací dôvod by mohol byť relevantný len v prípade, ak by dovolanie bolo prípustné, samotný však prípustnosť dovolania nezakladá a v tomto prípade by prípustnosť dovolania vylučovala podoba návetia § 421 C. s. p. (obmedzujúceho dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci výlučne na potvrdzujúce a zmeňujúce rozhodnutia odvolacích súdov - v tomto prípade bez ohľadu na procesnú formu rozhodnutia, čo však taktiež nie je prípad dovolaním napádaného uznesenia odvolacieho súdu v prejednávanej veci).

13. So zreteľom k všetkému uvedenému vyššie preto dovolací súd dovolanie žalovanej podľa § 447 písm. c/ C. s. p. odmietol ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

14. O náhrade trov dovolacieho konania bolo potom rozhodnuté podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 256 ods. 1 C. s. p., keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinila neprípustným dovolaním žalovaná, ktorej súd preto uložil povinnosť zaplatiť jej procesnej súperke (žalobkyni) náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie (jeho samostatným rozhodnutím v zmysle § 262 ods. 2 C. s. p.).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.